

Instytut Pamięci Narodowej - Kraków

<https://krakow.ipn.gov.pl/pl4/fotorelacje/243890,Uroczystosci-w-86-rocznice-pierwszego-masowego-transportu-wiezniow-do-KL-Auschwi.html>
21.06.2026, 07:05

Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz

14 czerwca 2026 r., w Narodowym Dniu Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady, przed pomnikiem na pl. Axentowicza w Krakowie odbyła się uroczystość z wojskową asystą honorową, zorganizowana przez krakowski oddział IPN.

14.06.2026

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słszak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Kraków. Uroczystości w 86. rocznicę pierwszego masowego transportu więźniów do KL Auschwitz. Fot. Janusz Ślęzak (IPN)

Gdy słyszeli wymawiane przez strażników słowo Auschwitz, jeszcze nic im to nie mówiło. Trzeba było następnych transportów, żeby to słowo zaczęło siać grozę wśród Polaków. A trzy miesiące po pierwszym transporcie jeden z żołnierzy podziemia, Witold Pilecki, sam dostał się do obławy, żeby sprawdzić, co tak naprawdę w tym złowrogim, tajemniczym miejscu się dzieje. [...] Przez pierwsze dwa lata Polacy stanowili większość więźniów obozu Auschwitz. Zesłano ich tam łącznie około 140 tysięcy, a połowa z nich zginęła – powiedział w swoim wystąpieniu zastępca dyrektora Oddziału IPN w Krakowie dr Michał Wenklar.

Na pl. Axentowicza przez dwa tygodnie można oglądać wystawę IPN „Pierwszy masowy transport Polaków do Auschwitz”. Przedstawia ona historię sprzed 86 lat oraz losy pierwszych więźniów KL Auschwitz na tle polityki terroru realizowanej przez Niemców w okupowanej Polsce. Kopię wystawy zaprezentowaliśmy w Tarnowie, przed Regionalnym Centrum Edukacji o Pamięci im. gen. bryg. Zdzisława Baszaka – Muzeum Ziemi Tarnowskiej (ul. Mościckiego 29).

Wystawa IPN na pl. Axentowicza w Krakowie. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Wystawa IPN na pl. Axentowicza w Krakowie. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Wystawa IPN na pl. Axentowicza w Krakowie. Fot. Janusz Słezak (IPN)

Wystawa IPN w Tarnobrzegu. Fot. IPN

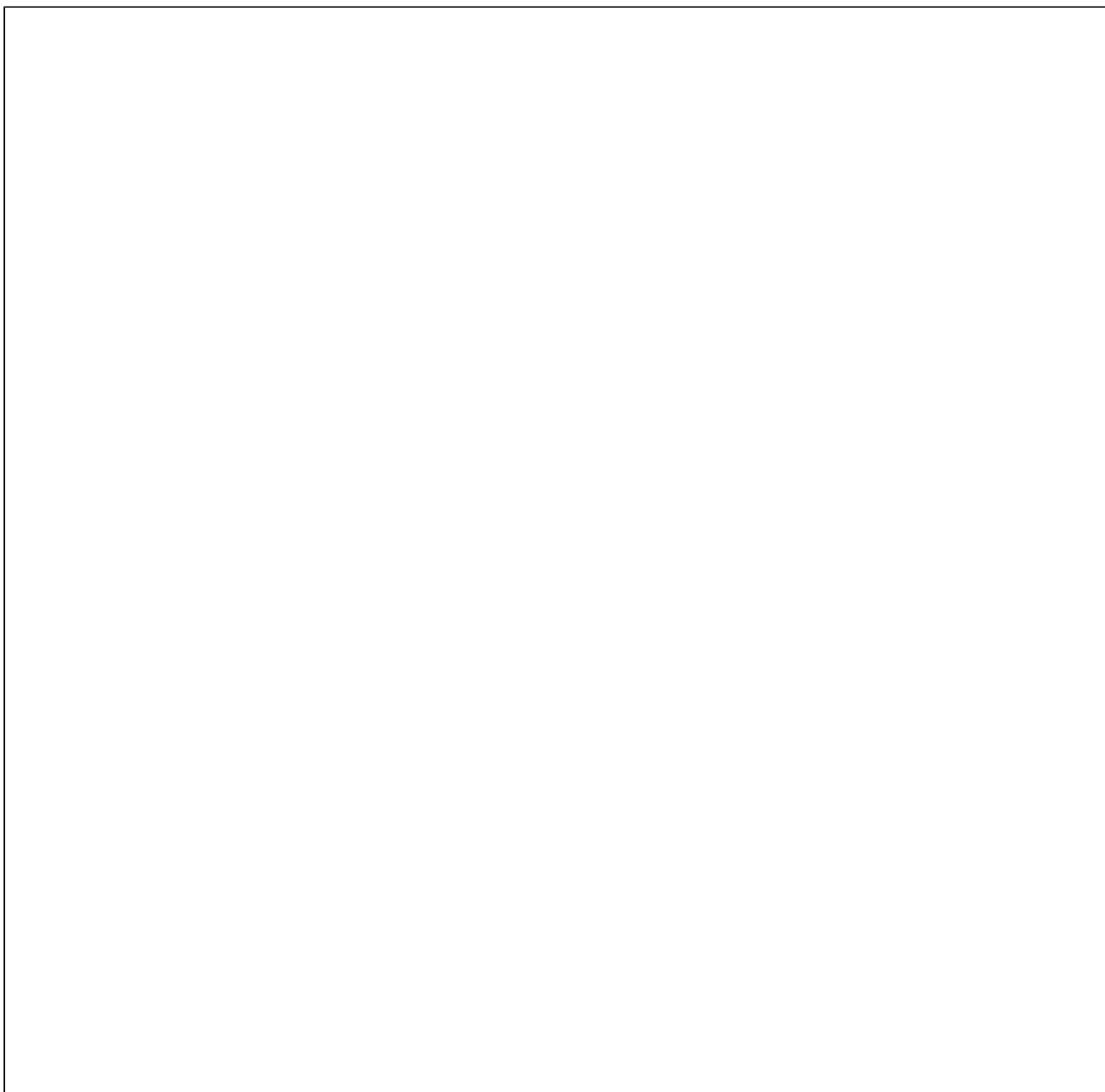
14 czerwca 1940 r.

Na obrzeżach Oświęcimia, na ziemiach polskich włączonych do Rzeszy, wiosną 1940 r. Niemcy utworzyli obóz koncentracyjny, który stał się symbolem ich ludobójczej polityki. Pierwszymi

więźniami było 30 niemieckich kryminalistów, przewiezionych tam 20 maja 1940 r. z KL Sachsenhausen. 14 czerwca z dworca w Tarnowie wyruszył do obozu transport 728 więźniów politycznych. Byli w tym gronie Polacy i kilku polskich Żydów - mężczyźni, w ogromnej większości młodzi, w tym gimnazjaliści i studenci. Część działała w podziemnych organizacjach niepodległościowych. Nie brakowało niedoszłych uciekinierów przez zieloną granicę i osób zatrzymanych w łapankach ulicznych.

Podczas apelu od zastępcy komendanta obozu SS-Hauptsturmführera Karla Fritzscha więźniowie usłyszeli: „Przybyliście tutaj nie do sanatorium, tylko do niemieckiego obozu koncentracyjnego, z którego nie ma innego wyjścia, jak przez komin. Jeśli się to komuś nie podoba, to może iść zaraz na druty. Jeśli są w transporcie Żydzi, to mają prawo żyć nie dłużej niż dwa tygodnie, księża miesiąc, reszta trzy miesiące”.

W pierwszym okresie największą grupą więźniów byli Polacy. Z czasem Niemcy włączyli Auschwitz - tak jak obozy Kulmhof, Belzec, Sobibor, Treblinka i Majdanek - w plan masowej zagłady Żydów w komorach gazowych i to właśnie przedstawiciele społeczności żydowskiej zaczęli wyraźnie przeważać wśród ofiar.

[Nastę](#)
[pny](#)
[Powr](#)
[ót](#)

Uroczystości w Oświęcimiu

14 czerwca 2026 r. główne uroczystości, objęte patronatem Prezydenta RP, odbyły się na terenie Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau w Oświęcimiu, a także w pobliskiej Małopolskiej Uczelni Państwowej im. rtm. Witolda Pileckiego oraz w klasztorze franciszkanów w Harmężach. Wzięli w nich udział zastępca prezesa IPN dr Mateusz Szpytma i dyrektor Oddziału IPN w Krakowie dr hab. Filip Musiał.

Następnego dnia, 15 czerwca 2026 r. Cecylia Radoń wzięła udział w krótkiej uroczystości ku czci ofiar pierwszego transportu pod pomnikiem na Cmentarzu Rakowickim. Wydarzenie zorganizowało Stowarzyszenie Żołnierzy AK Inspektoratu „Maria” 106 DP w Krakowie, Zrzeszenie „Wolność i Niezawisłość” Obszaru Południowego w Krakowie.

Uroczystość na Cm. Rakowickim. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

Uroczystość na Cm. Rakowickim. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Uroczystość na Cm. Rakowickim. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

Uroczystość na Cm. Rakowickim. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

Uroczystość na Cm. Rakowickim. Fot. Zaneta Wierzgacz (IPN)

Uroczystość na Cm. Rakowickim. Fot. Żaneta Wierzgacz (IPN)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Kraków

Narodowy Dzień Pamięci Ofiar Niemieckich Nazistowskich Obozów Koncentracyjnych i Obozów Zagłady

Rocznica